

Avrupa Parlamentosu Seçimleri ve Türkiye

Avrupa'nın Seçimi

Türkiye'de siyaset ile ilgilenen herkes bugünlerde AKP-MHP arasındaki çatlağı, CHP'nin bir sonraki seçimlerdeki olası adaylarını, yerel seçim sonuçlarının etkilerini ve devlet-mafya ilişkisini tartışıyor. Ancak bu gündemlerin yanı sıra Türkiye'yi neredeyse bu seçimler kadar etkileme potansiyeline sahip ve Avrupa'nın geleceğini şekillendirecek olan Avrupa Parlamentosu seçimleri de Haziran 2024'te gerçekleşecek.

Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu ile birlikte AB'nin en önemli üç kurumundan biri olan Avrupa Parlamentosu, üyeleri doğrudan AB vatandaşları tarafından seçilen AB içerisindeki tek oluşumdur. Avrupa Parlamentosu üyeleri her 5 yılda bir seçilir. AB üyesi ülkelerin vatandaşları 2019 seçimlerinden 5 yıl sonra 6-9 Haziran tarihleri arasında yeniden sandık başına gidecekler.

Avrupa Parlamentosu seçimlerinin Türkiye ve Avrupa için öneminden bahsetmeden önce parlamento seçimleri hakkında kısa bilgiler vermenin faydalı olacağını düşünüyorum. Avrupa Parlamentosu'nda toplam 705 milletvekili bulunmakta ve bu milletvekilleri kendi ülke vatandaşları tarafından seçilerek Avrupa Parlamentosu'na temsilci olarak gönderilmektedir. Avrupa Parlamentosu'na her ülkeden o ülkenin AB içerisindeki nüfusuna oranla milletvekili seçilmektedir. Bu sebeple 2019 yılında nüfusu en yüksek ülke olan Almanya'dan toplam 96 milletvekili giderken Almanya'yı 74 milletvekili ile Fransa ve 73 milletvekili ile İtalya takip etmektedir. Dördüncü ve beşinci sıralarda ise 54 milletvekili ile İspanya ve 52 milletvekili ile Polonya bulunmaktadır. Son seçimlerde bir önceki seçimlere göre yükselmiş olmasına rağmen seçimlere katılım yüzde 51 ile Avrupa standartlarıyla kıyaslandığında bile düşük bir seviyede kaldı.

Avrupa Parlamentosu milletvekili adayları ülkelerinde bağlı buldukları siyasi partiler tarafından aday gösteriliyorlar. Avrupa'daki birçok partinin Avrupa'daki diğer partiler ile beraber üye oldukları ve Avrupa Parlamentosu'nda grup kurdukları bir "Avrupa Parlamentosu Fraksiyonları" bulunmakta. Örneğin Alman Yeşiller Partisi ve Avrupa'daki diğer yeşil partilerin Avrupa Parlamentosu'nda birlikte buldukları "Grünen/EFA" fraksiyonu parlamentoda tek bir partinin mensupları gibi yer alıyorlar. Bu sebeple genelde Avrupa Parlamentosu içerisinde bölünmeler parti bazında değil, farklı ülkelerden gelen ancak benzer görüşlere sahip milletvekillerinin oluşturdukları fraksiyonlar bazında oluyor.

2024'te Ne Olabilir?

2019 seçimlerinde birinci sırada gelen fraksiyon ya da grup, Angela Merkel'in partisi olarak bilinen Alman Hristiyan Demokratları'nın ve Avusturya'daki hükümet partisi ÖVP'nin de içerisinde bulunduğu Avrupa Halk Partisi oldu.

Almanya’da yapılan bir önceki AP seçimlerinde Union (CDU/CSU) partileri yüzde 28 ile birinci parti olmuşlar ve 28 milletvekili göndermişlerdi. Şu an hükümetin en büyük partisi olan SPD yüzde 15 alarak 16 vekil gönderirken hükümetin bir diğer ortağı olan Yeşiller yüzde 20 ile 21 milletvekilini Avrupa Parlamentosu’na yollamıştı. AfD ise 4 yıl önceki seçimlerde yüzde 11 alarak 11 milletvekili ile parlamentoda temsil hakkı kazanmıştı.

Ancak bu tablonun büyük değişimlere uğrayacağı aşikâr. Almanya’daki oy oranlarına paralel olarak AP içerisindeki fraksiyonlarda da yükselişler ve düşüşler göze çarpıyor. Özellikle bir önceki seçimlerde yüksek bir oy oranı ile bir başarı elde eden Yeşiller grubunun, yapılan son anketlerde (Europa Elects) büyük bir düşüş yaşayacağı ve 72 olan milletvekili sayısının 50 civarına kadar düşeceği öngörülüyor. Bunun sebebi olarak özellikle grubun en büyük partisi olan ve Almanya’da hükümette bulunan Yeşiller Partisi’nin Ukrayna Savaşı’ndaki tutumları ve ekonomik krize yönelik uyguladıkları politikaların yansımaları gösteriliyor.

Parlamento’da oyunu arttırma potansiyeline en çok sahip olan grup ise İtalya Başbakanı Meloni’nin partisi Fdl, Polonya’da 8 yıl boyunca iktidarı elinde bulunduran PiS ve İspanyol Vox partisinin başını çektiği Avrupa Muhafazakâr ve Reformcular Fraksiyonu olarak dikkat çekiyor. Bir önceki seçimde 53 milletvekiline sahip olan grup, bu seçimde anketlere göre 80’den fazla milletvekili çıkarabilir.

Almanya’da aşırı sağcı parti AfD’nin ve Avrupa genelinde diğer sağ partilerin giderek artan yükselişi Avrupa Parlamentosu seçimlerinin de birinci gündem maddesi. Yapılan anketlerde AfD’nin oyunu minimum yüzde 10 arttırması bekleniyor. AfD’nin Avrupa Parlamentosu’nda üyesi olduğu parlamento grubu Kimlik ve Demokrasi grubunda bildiğimiz bazı isimler de var. Bunların başında Fransa’da Le Pen’in partisi RN, İtalya’da Salvini’nin partisi Lega Nord ve Hollanda’dan Geert Wilders’in partisi PVV geliyor. Geçtiğimiz dönemde 705 üyeli parlamentoda 62 vekil çıkaran ID grubunun, bu seçimlerde 80 milletvekilini aşması bekleniyor.

AfD’nin Yükselişi, AB’ye Yönelik Eleştiriler ve Sonuçların Türkiye’ye Etkisi

AfD her seçim öncesi olduğu gibi bu seçim öncesinde de bir seçim beyannamesi yayımladı. Bu beyannamede AB’ye yönelik önemli eleştiriler mevcut. Öncelikle şunu bilmeliyiz ki AB içerisinde ve özellikle de sağ siyaset içerisinde AB şüpheciliği oldukça güç kazanmış durumda. Brexit’in ardından diğer ülkelerde de AB’den ayrılma tartışmaları başlamış ve AfD de Almanya için bir “Dexit” önermişti. Bu kez seçim beyannamelerinde Dexit önerilerinden vazgeçmiş görünseler de AB’nin çökmüş bir proje olduğunu öne sürüyorlar ve Avrupa içerisinde ulus devletlere dayalı, her ulusun kendi kimliği ile var olduğu bir Birlik fikrini öne sürüyorlar:

“Ulusal kimliklerin yerine bir ‘Avrupa kimliği’ koymak istemek yanultıcıdır. Böyle bir projenin temel ön koşulu olan bir Avrupa ulusu zaten var olmadığı gibi böyle bir ulusun ortaya çıkacağına dair herhangi bir emare de yoktur. AB, giderek daha fazla gücü kendine elinde toplamaya alışan, Őeffaf olmayan, kontrolsüz bir bürokrasi tarafından yönetilen demokratik olmayan bir yapıya dönüşmüştür. ‘Avrupa Birleşik Devletleri2 fikrini reddediyoruz. Sadece demokratik bir anayasaya sahip ulus devletlerde halkın egemenliği gerçekleştirebilir.”

Ayrıca yine AfD seçim beyannamesinde Türkiye ile ilgili de görüşlere yer verilmiştir:

“Türkiye bizim için önemli bir stratejik ve ekonomik ortaktır. Ancak Avrupa'daki İslamcı gruplara ideolojik ya da mali destek vererek iişlerimize karışılmasını reddediyoruz. Kültürel olarak Türkiye Avrupa'ya ait değildir. AfD, AB'nin Türkiye ile yürüttüğü katılım müzakerelerinin derhal iptal edilmesini ve katılım süreci doğrultusunda sağlanan mali yardımların kesilmesini talep etmektedir.”

Sadece AfD değil, neredeyse Almanya'nın tamamında ve Avrupa Parlamentosu fraksiyonları içerisinde Yeşiller ve Sosyal Demokratlar da dahil olmak üzere, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğini destekleyen ve bunun gerçekleşeceğini düşünen neredeyse hiçbir kesim kalmamış gözüküyor. Bu durumun elbette Türkiye'deki insan hakları ihlalleri, hukukun bağımsız olmaması, ekonomi ve g sorunu gibi konulardan kaynaklanan haklı gerekçeleri olsa da Avrupa içerisinde giderek artan yabancı ve özellikle Türk karşıtlılığının da Türkiye'nin yeliđine yönelik algıda negatif etkisinin olduğu yadsınamaz bir gerçek.

Eđer anketler beklentileri karşılar sa Avrupa Parlamentosu'nda göçmen karşıtı ve sınır kontrollerinin daha da artmasını savunan partilerin oranı yüzde 40'a ulaşmış olacak. (EU Matrix) Bu da Türkiye açısından oldukça önemli ve dikkatle takip edilmesi gereken bir mesele. Çünkü böyle bir artışın gerçekleşmesi demek, Türkiye ile yapılan Geri Kabul Anlaşması'nın Türkiye lehine yeniden değerlendirilmesi ihtimalini oldukça düşürüyor.

Avrupa yeni döneme, Ukrayna Savaşı'nın etkisi ile güvenlik politikalarının artması ve g konusunda yükselen tepkiler dolayısıyla sınırların korunmasına daha çok önem veren bir anlayışın Parlamento'da ağırlık kazanması sonucu ile girebilir. Böyle bir yeni dönem Türkiye'nin Avrupa'dan dışlanması ile sonuçlanabilir. Avrupa'dan bakılınca Türkiye, parasını verince onlar için göçmenleri sınırın öbür tarafında tutan, bu sebeple içerisindeki her türlü insan hakları ihlallerine karşı gerçekçi bir tepkinin gösterilmediği, mevcut hükümet ile devam etmenin işlerine geleceği bir Ortadođu lkesi olarak görülmeye başlanabilir. Böyle bir algının yerleşmesi Türkiye'nin geleceği için oldukça negatif sonuçlar doğurabilir.

Osman Can Akdeniz, "Avrupa Parlamentosu Seçimleri ve Türkiye"

<https://www.fikirtepedi.com/siyaset/avrupa-parlamentosu-secimleri-ve-turkiye/>

(Yayın Tarihi: 31 Mayıs 2024).